

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van een villa in cottagestijl in Zaventem

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Vilvoorde, gegeven op 5 maart 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 22 maart 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de villa in cottagestijl aantoonst;

Overwegende dat de villa in cottagestijl, villa met omringende tuin en omheiningmuren als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De villa in cottagestijl in Zaventem werd in 1915 ontworpen door Jean-Joseph Purnelle (1877-1949) in opdracht van de drukkersfamilie Van Gils-Joly uit Sint-Gillis in Brussel. De woning ligt aan de hoofdas van de nieuwe stationswijk, die tussen 1909 en 1912 ten noorden van de spoorlijn Brussel-Leuven aangelegd werd. De villa is beeldbepalend voor het aangeplant tracé van de Waterkasteellaan (huidige Watertorenlaan) en werd samen met de zichtas op de gemeentelijke watertoren meermaals afgebeeld op postkaarten uit die tijd. De woning is onlosmakelijk verbonden met de ontstaansgeschiedenis van de noordwijk en is een bevoorrechte materiele getuige van de vroeg 20ste-eeuwse huisvestingspolitiek van de gemeente Zaventem. Het gemeentebestuur wou met de aanleg van een nieuwe woonwijk in de stationsbuurt een antwoord bieden op het woningtekort dat aan het eind van de 19de eeuw de kop op stak. De villa in cottagestijl onderstreept de sociale diversiteit die het gemeentebestuur nastreefde met haar verkavelingsvoorstel dat zowel bij de gegoede burgerij als de snel aangroeiende arbeidersklasse diende aan te slaan. De woning in de Watertorenlaan is een gaaf bewaard voorbeeld van de burgerlijke voorstedelijke architectuur uit de periode 1900-1914 en vormt een uitzondering in de overigens aaneengesloten bebouwing in de noordwijk in Zaventem. De bouw van de ruime halfvrijstaande familiewoning toont aan dat de hoofdstedelijke middenklasse evenzeer haar toevlucht zocht tot de nog onaangeroerde groene rand van Brussel. Net zoals de stedelijke elites zag de burgerij haar maatschappelijk succes liefst vertaald in het bezit van een vakantiewoning of tweede verblijf buiten de stad;

Overwegende dat de villa in cottagesstijl, villa met omringende tuin en omheiningmuren als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De woning is voor zover bekend het enige villa-ontwerp in cottagesstijl in het oeuvre van architect Jean-Joseph Purnelle (1877-1879). Deze Brusselse ontwerper was voornamelijk actief in de gemeenten Sint-Gillis en Elsene aan het begin van de 20ste eeuw. Ondanks zijn klassieke architectuuropleiding aan de Brusselse Academie voor Schone Kunsten in het atelier van Jean-Joseph Naert (1838-1910), vestigde hij zijn reputatie als architect met uiteenlopende woningontwerpen in art-nouveaustijl. Zijn grote vertrouwdheid met deze vernieuwende bouwstijl en het idioom van Victor Horta (1861-1947) laat zich voelen in het ontwerp voor de ruime halfvrijstaande familiewoning in Zaventem uit 1915. Subtiele verwijzingen naar de art-nouveau zijn afleesbaar in de profielen van de natuurstenen gevelelementen en de uitwerking van de rondbogige raampartijen en driedelige bovenlichten. De villa getuigt van een weloordacht architecturaal concept met aandacht voor orientatie, inplanting en planindeling. Zowel de uitwerking van het exterieur als het interieur is typerend voor de cottagesstijl. Het pittoresk en rustiek karakter van de woning wordt in de hand gewerkt door de onregelmatige plattegrond met tal van in- en uitsprongen, zoals de volumes van het hoekportaal, de bow-windows, de bijkeuken en het overdekt terras. Ook in het ontwerp van de overkragende dakstructuur werd variatie nagestreefd. De vormtaal van de cottage-architectuur laat zich duidelijk aflezen in de afgewolfde zadeldaken van de hoofdvolumes, de klimmende dakkapellen en de hoog oprijzende schouwen. De keuze om de structuur van het kapgebinte deels zichtbaar te laten ter hoogte van de dakrand sluit aan bij het streven naar authenticiteit en transparantie, dat binnen het regionalisme gepropageerd werd. Het cottage-ontwerp van Purnelle leunt bovendien aan bij het ideeengoed van de Engelse Arts & Crafts-beweging, dat zich binnen de cottage-architectuur voortzette. Het ruimteconcept van de woning draagt in zich de krachtlijnen van de 'domestic revival', in de manier waarop Purnelle huiselijkheid en familiaal comfort tracht uit te dragen. Dit komt sterk tot uiting in de ruimtewerking en aankleding van de op elkaar aansluitende ruimtes van de inkompartij, traphal en woonkamer, waarbij deze laatste als inglenook opgevat werd. De ruimtelijke invulling vormt een breuk met de conventionele 19de-eeuwse planindeling. Een bijzondere aandacht ging naar het ontwerp van het binnenschrijnwerk en de decoratieve uitwerking van de natuurstenen schouwmantel met decoratief uitgewerkte bas-relief en de glas-in-loodramen. De villa in cottagesstijl is een representatief en gaaf voorbeeld van de voorstedelijke villabouw die rond de eeuwwisseling sterke opgang maakte in de Brusselse rand;

Overwegende dat de villa in cottagesstijl, villa met omringende tuin en omheiningmuren als monument artistieke waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Zowel het exterieur als het interieur van de villa in cottagesstijl aan de Watertorenlaan vertoont een hoge afwerkingsgraad en geeft blijk van het kunstzinnig streven van architect Jean-Joseph Purnelle. De cottage-villa werd opgevat als totaalconcept. Zowel in de compositie als aankleding van de drie buitengevels werd originaliteit en variatie nagestreefd. De hoge kwaliteitseisen inzake afwerking komen duidelijk tot uiting in de profilering van de natuurstenen venster- en deuromlijstingen, het buitenschrijnwerk, het smeedwerk en de uitvoering van de glas-in-loodpartijen. De natuurstenen gevelornamenten en smeedijzeren diefijzers vertonen een origineel ontwerp waarin de invloed van de art-nouveau zich duidelijk laat voelen. Ook wat betreft de inrichting en aankleding van de binnenruimtes vormt de cottage-woning een origineel en kwaliteitsvol ensemble. Zowel het ruimtelijk concept als de afwerking van de *inglenook* levert bewijs van het kunstzinnig streven en technisch kunnen van de ontwerper. In het oog springt het verfijnd binnenschrijnwerk en de decoratief uitgewerkte glas-in-loodpartijen die de ruimte domineren. Een bijzondere aandacht ging uit naar de inrichting van de haardpartij in deze ruimte. De natuurstenen schouwmantel is aan alle zijden omgeven door vensterpartijen in glas-in-lood, wat de studie van de rookafvoer tot een complex gegeven maakte. De schouwmantel is voorzien van een allegorische bas-relief in de stijl van de Franse beeldhouwer Clodion (1738-1814). De gaafheid van de binneninrichting maakt het interieur van de cottage-villa tot een zeldzaam, representatief en authentiek ensemble dat als toonbeeld geldt van de ideeën inzake interieurvormgeving die door de Arts & Crafts-beweging aan het eind van de 19de eeuw gelanceerd werden,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

Villa in cottagestijl, villa met omringende tuin en omheiningsmuren, Watertorenlaan 30, Zaventem, bekend ten kadaster: Zaventem, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 275 N2.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde;
- 3° artistieke waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Ruimtelijke context en inplanting:

De villa in cottagestijl naar ontwerp van architect Jean-Joseph Purnelle is gelegen aan de Watertorenlaan 30 in de gemeente Zaventem. De ruime eengezinswoning uit 1915 ligt aan het centrale tracé van de wijk ten noorden van de spoorlijn Brussel-Leuven. Het betreft een halfvrijstaande villa op een ruim hoekperceel aan de kruising van de Watertorenlaan en de Onderwijsstraat. Het perceel beslaat het noordoostelijke gedeelte van het bouwblok, dat ingesloten wordt door de Watertorenlaan, de Onderwijsstraat, de Landbouwstraat en de Van Dijklaan. De villa werd langs noordelijke zijde in het rechthoekig perceel ingeplant, waarbij de noordgevel met de rooilijn aan de Watertorenlaan samenvalt. Langs westelijke en zuidelijke zijde wordt de woning volledig omgeven door een ruime stadstuin, ommuurd door een bakstenen omheiningsmuur met hekwerk. Het toegangshek tot het erf bevindt zich op de hoek van de Watertorenlaan en de Onderwijsstraat en leidt via een tuinpad naar het inkomportaal van de woning.

Exterieur, algemene kenmerken:

Het exterieur van de halfvrijstaande villa werd uitgewerkt in een zuivere cottagestijl, met subtiële art-nouveau-invloeden. De villa is nagenoeg volledig onderkelderd en heeft een onregelmatig grondplan en telt twee bouwlagen en een dakverdieping onder een overkragende, complexe leien bedaking met klimmende dakkapellen. Het geheel, bestaande uit sterk verspringende volumes met sterk variërende geveltypes, is opgetrokken in rode baksteen op een natuurstenen onderbouw. Zowel blauwe hardsteen als witte natuursteen werd aangewend voor de uitwerking van buitentrappen, omlijstingen, hoekkettingen en decoratieve elementen. In de gevelopstanden werden verschillende types muuropeningen gecombineerd, variërend van rechthoekige, korfbogige, getoogde en rondbogige vensters. Zowel aan oostelijke als zuidelijke gevel van de woning bevindt zich een erker. Beiden zijn driezijdig. De vensters zijn vaak per twee of drie gekoppeld en worden gescheiden door hardstenen stijlen, gebombeerde zuiltjes of metselwerk. Voor een aantal vensters werd een kunstig gesmeed diefijzer geplaatst. Een bijzondere aandacht ging naar de decoratieve uitwerking van de vensters in de gevels aan de straatzijde (noord- en oostzijde), waar rondbogige drielichten op de benedenverdieping en rechthoekige vensters met drieledige bovenlichten op de bovenverdieping gecombineerd worden. De raampartijen in de

achtergevel kenden een sobere uitwerking. Het originele houten schrijnwerk inclusief het kunstig glas-in-lood bleef nagenoeg overal intact bewaard. Enkel in de zuidgevel steken in de dakkappen vernieuwde ramen. Ook het origineel hang- en sluitwerk is op vele plaatsen nog aanwezig. De meeste vensters hebben vaste (driedelige) bovenlichten met een kleine roedeverdeling, waarbij de vorm afhangt van de vensteropening. Nagenoeg alle ramen op de benedenverdieping zijn voorzien van houten rolluiken. De woning telt in de breukstenen plint een vijftal kelderramen. Deze zijn allen voorzien van een diefijzer met getorste staven.

De dakstructuur is complex en sterk overkragend. De bedaking telt vijf klimmende dakkappen. Het hoofdvolume van de woning werd van een schilddak voorzien, waar aan de opgaande volumes van de noordelijke en zuidelijke hoofdtravee twee afgewolfde zadeldaken op inhaken. Het volume van het half rond inkomportaal in de oksel van beide nevenvolumes bevindt zich onder een afgeknot kegeldak. Het kapgebinte van de dakpartijen is sterk geprononceerd, waarbij vlierbalken en dakspanten deels onder de dakrand uitsteken. Verspreid over de volledige dakpartij bevinden zich vijf schoorstenen, waarvan een drietal monumentaal uitgewerkt werden met hoog oprijzend metselwerk. Het perceel is aan oostelijke en noordelijke zijde omheind door een lage bakstenen tuinmuur met dito pijlers voorzien van hardstenen dekplaten en ijzeren hekken tussen de pijlers. Om de achtertuin en het overdekte terras aan de achtergevel aan het zicht te onttrekken werd deze aan oostelijke zijde deels als blinde muur opgemetseld.

De voorgevel (westen):

De westelijke gevel kent een bijzonder gevarieerd ontwerp met verschillende in- en uitsprongen. In het oog springt het centrale volume van het half rond inkomportaal in de oksel van de twee hoofdvolumes van de woning. Dit portaal is op het gelijkvloers opengewerkt met een geblokte rondboog op decoratief uitgewerkte hardstenen zuilen. In de uitwerking van de kapitelen laat de invloed van de art-nouveau zich duidelijk voelen. De zuilen rusten op fijn uitgewerkte octogonale sokkels. Het portaal geeft uit op een beglaasde voordeur. Het betreft een enkele paneeldeur met rond bovenlicht voorzien van een kleine roedeverdeling. Tussen de roeden steekt opaal gekleurd glas. Naast de voordeur bevindt zich een ovale venster met sierlijk smeedijzeren diefijzer en decoratief uitgewerkte lekdorpel. In het inkomportaal ligt een terrazzovloer afgeboord met een sobere mozaïekband. In het half rond volume van het inkomportaal steken ter hoogte van de eerste verdieping drie gekoppelde segmentbogige vensters met kleine roedeverdeling. Onder deze raampartij bevindt zich een decoratieve bakstenen band met afwijkend metselverband (metselmozaïek), waarin drie hardstenen sierelementen vervat zitten. In de leien bedaking van het portaalvolume steekt een eenvoudig dakvenster met kleine roedeverdeling. De linkertravee kent op het gelijkvloers een houten erkeruitbouw op een breukstenen plint met hardstenen omlijsting. Deze driezijdige uitsprong heeft rechthoekige vensters met bovenlichten. In de vensters en bovenlichten met kleine roedeverdeling steken gekleurde glas-in-loodramen. De erkeruitbouw kent een licht overkragende leien bedaking die aansluit op een balkon met houten balustrade ter hoogte van de eerste verdieping. Een rechthoekige venster dat bekroond wordt door een breder uitgewerkt driedelig bovenlicht met gebombeerde tussenzuiltjes geeft uit op het balkon. De lekdorpels van de zijlichten zijn sterk aangezet en sluiten aan op de gebombeerde tussenzuiltjes. Eenzelfde venstertype met uitwaaiend driedelig bovenlicht steekt in het hoekrisaliet ter hoogte van de eerste verdieping. In de zolderverdieping werd onder het wolfseinde een houten drielichtvenster met beschilderde tussenzuiltjes aangebracht. In het hoekrisaliet bevindt zich ter hoogte van de benedenverdieping een segmentbogig rechthoekig venster met bovenlicht. Beide vensteronderdelen zijn voorzien van een smeedijzeren diefijzer en zijn van elkaar gescheiden door een hardstenen tussendorpel. Overhoeks is het eenlaags volume van de bijkeuken aangebouwd. Hierin steken aan de straatzijde twee segmentbogige vensters met smeedijzeren diefijzers. De aanbouw bevindt zich onder een afgeknot schilddak waarin de oorspronkelijke ventilatioorosters nog steken.

De noordelijke zijgevel:

De noordelijke zijgevel geeft uit op de Watertorenlaan en werd in tegenstelling tot de andere gevels volledig tegen de rooilijn aangebouwd. Net als de voorgevel is de noordelijke zijgevel opgevat als pronkgevel die het straatbeeld van de nieuwe noordwijk diende op te luisteren. Een bijzondere aandacht ging naar het ontwerp en de uitwerking van de raampartijen, waarbij op het gelijkvloers twee monumentale rondbogige drielichten de gevel sieren. De vormgeving is art-nouveaugetint. In het rondboogvenster van de hoofdtravee tekent de inglenook zich duidelijk af. In het middelste onderdeel onderin het drielicht ontbreekt glas en bevindt zich een metselmozaïek met hardstenen sierelementen. Langs de binnenzijde sluit dit vlak immers aan op de haardwand van het grote salon. Achter de gebombeerde tussenzuiltjes van het bovenlicht werden de rookkanalen van de haard op ingenieuze wijze ingewerkt. In alle beglaasde onderdelen van het rondbogig drielicht van het hoofdtravee steken glas-in-loodramen. De bovenlichten hebben een kleine roedeverdeling en zitten vervat in een decoratief opgevatte rondbogige omlijsting die deels in baksteen deels in hardsteen uitgewerkt is. Het rondbogig drielicht van de linkertravee is iets kleiner opgevat. In deze raampartij steekt geen glas-in-lood maar spiegelglas. Ook de hardstenen stijlen zijn soberder uitgewerkt. De monumentale geblokte rondboogomlijstingen van beide drielichten zijn opgevat als waterlijsten en gaan elk de verbinding aan met de dorpel van het bovenliggend venster. De eerste verdieping van de noordelijke verdieping wordt gesierd door twee rechthoekige vensters met uitwaaiierend driedig bovenlicht. Dit venstertype vinden we eveneens terug in de voorgevel op de eerste verdieping van de hoofdvolumes. De vensters van de eerste verdieping aan de noordelijke zijgevel zijn in tegenstelling tot deze van de voorgevel voorzien van fijne balustrades.

De achtergevel:

De achtergevel is gericht naar de ruime tuin, gelegen aan de zuidzijde van het perceel. In tegenstelling tot de voorgevel en noordelijke zijgevel doet deze gevel geen dienst als pronkgevel. In de gevelcompositie werd maximaal aansluiting gezocht met de achterliggende tuin. In het oog springt het volume van het overdekt terras, die deels voor het bow-window van de rechtertravee uitspringt.

De achtergevel is opgebouwd uit een breed opgevatte linker- en rechtertravee en een smalle middentravee. De indeling is ter hoogte van de eerste verdieping moeilijk leesbaar door de verspringende volumes van het terras, het *bow-window* en de bijkeuken. In de rechtertravee steekt ter hoogte van de benedenverdieping een driezijdige *bow-window* onder een licht overkragende leien bedaking. Boven deze uitbouw steekt een breed opgevat segmentbogig drielicht met kleine roedeverdeling in de bovenlichten. In het hellend dakvlak bevindt zich een klimmende dakkapel met een rechthoekig tweelicht. De middentravee van de achtergevel is smaller opgevat en werd deels in achteruitbouw uitgevoerd. Op de benedenverdieping bevindt zich een beglaasde dubbele paneeldeur met zijlichten en een originele rolluikkast. Deze dubbele vleugeldeur geeft uit op het overdekt terras. Ter hoogte van de eerste verdieping bevinden zich drie gekoppelde kleine rechthoekige vensters met glas-in-loodbeglazing. In de bovenste bouwlaag steken drie smalle verspringende vensters met bovenlichten in achteruitbouw die het volume van de achterliggende traphal aangeven. Deze zijn allen voorzien van een diefijzer. In de linkertravee is overhoeks op de benedenverdieping het eenlaags volume van de bijkeuken aangebouwd. Hierin steken twee segmentbogige vensters met diefijzers. Het volume kent een licht overkragende leien bedaking met ventilatioerooster. Ter hoogte van de eerste verdieping steekt een klassiek segmentbogig venster met bovenlicht. Ook de linkertravee is voorzien van een klimmende dakkapel met tweelicht. In het oog springt het volume van de hoog oprijzende schoorsteenschacht rechts van de dakkapel.

Interieur algemeen:

De plattegrond van de woning is grosso modo een vierkant, die door de verschillende in- en uitsprongen aan de gevel een grillige omtrek kent. De halfvrijstaande woning telt een beneden- en bovenverdieping en een zolder- of dakverdieping. Het huis is over de volledige oppervlakte onderkelderd met een kruipkelder.

De vertrekken op de gelijkvloerse verdieping zijn geschikt rond het ruime volume van de inkompartij, traphal en woonkamer die onmiddellijk op elkaar aansluiten. Deze centrale ruimte werd opgevat als inglenook en geeft aan de oostelijke zijde uit op een tweede salon en de eetkamer. Deze ontvangstruimtes vormen een enfilade die aan de zuidelijke zijde uitgaat op de achterliggende tuin en het overdekt terras. De inkom van de woning bevindt zich in het volume halfrond hoekportaal. Deze wordt door middel van een tochtportaal van de traphal en inglenook afgescheiden. In de zuidwestelijke hoek bevinden zich de volumes van de keuken en de bijkeuken. Deze zijn via een dienstgang verbonden met de eetkamer. Deze heeft aan de tuinzijde toegang tot het overdekt terras.

De eerste verdieping is bereikbaar via een spijlsteektrap, die uitgaat op een overloop met vijf deuren. Aan de noordzijde zijn twee ruime slaapkamers ondergebracht. In het volume van het hoekportaal bevindt zich een badkamer. Aan zuidelijke zijde bevinden zich eveneens twee slaapkamers en een toilet.

Op de tweede verdieping bevinden zich drie kamers, waarvan twee slaapkamers.

De zolderverdieping is ingericht als open ruimte onder de nok.

Gelijkvloers:

De inkompartij, traphal en woonkamer of inglenook zijn opgevat als één ruimte en vormen het hart van de woning. Deze open ruimte geeft toegang tot de meeste vertrekken op het gelijkvloers. De eigenlijke inkom wordt door middel van tochtportaal dat later ingebracht werd van de achterliggende ruimtes afgeschermd. Via het beglaasde tochtportaal betreedt men de traphal en de woonkamer. Zowel het tochtportaal als de traphal zijn voorzien van een terrazzovloer met mozaïekinleg. De houten trap heeft een balkvormige trappaal rust op een bloktrede die net als de vloer in terrazzo uitgewerkt is. Onder de trapwangen bevinden zich beglaasde panelen met glas-in-loodramen en een kelderdeur met bovenlicht in glas-in-loodraam. De traphal wordt van bovenuit verlicht door een vlakke lichtkoepel met glas-in-loodpanelen met decoratieve geometrische motieven. De lambriserings van de traphal bestaat uit geprofileerde omlijstingen. Aan de voet van de trappartij bevindt zich een dubbele beglaasde paneeldeur die uitgaat op de eetkamer. De vleugels zijn voorzien van glas-in-loodpanelen in een geometrische vormgeving. Aan de oostelijke zijde van de woonkamer stelt eenzelfde beglaasde dubbele vleugeldeur deze ruimte in verbinding met het noordoostelijke salon. Op de scheiding tussen de inkompartij en de woonkamer bevindt zich een uitgewerkte houten lijst met pijlers, gebombeerde zuiltjes en zijlichten die de beide ruimtes op elkaar doet aansluiten. Centraal in de noordelijke wand bevindt zich een schouwmantel die decoratief uitgewerkt is in witte natuursteen. Bovenin bevindt zich een bas-relief waarop een watergod, drie waternymphen en een putto afgebeeld staan. Mogelijk gaat het om een vroeg 20ste-eeuwse reproductie van een relief van de Franse beeldhouwer Clodion (1738-1814). De haardpartij is zowel aan weerszijden als aan de bovenzijde omgeven door met glas-in-loodramen. Deze kennen een geometrisch patroon met gestileerde bloemenmotieven. Aan westelijke zijde wordt de kamer verlicht door een bow-window waarin gelijkaardige decoratief uitgewerkte glas-in-loodramen steken. Het stijl- en regelwerk van de omlijstingen van de raampartijen zijn fijn uitgewerkt. De originele houten radiatoromkastingen en roosters van de verwarmingselementen in de woonkamer en de ingebouwde zitbanken aan de *bow-window* bleven bewaard. De zitbanken sluiten aan op de omlijsting van de brede raampartij. Het stucplafond van deze ruimte is sober uitgewerkt met een omlopende kooflijst en een cirkelvormig rozet. Het originele hang- en sluitwerk in deze ruimte bleef nagenoeg overal bewaard.

Het noordoostelijk salon dat aansluit op de inglenook is een rechthoekige ruimte met een rondbogig drielicht aan noordelijke zijde en een vierledige beglaasde paneeldeur aan de zuidzijde. Dit salon is klassiek opgevat en vormt een enfilade met de aanpalende eetkamer aan zuidelijke zijde. Aan de oostelijke wand is een neoclassicistische schouwmantel aangebracht in geaderd witte marmer. Op de scheiding tussen het noordoostelijk salon en de eetkamer bevindt zich een vierledige beglaasde paneeldeur, waarvan de twee middelste panelen als dubbele vleugeldeur dienst doen. Het stucplafond in deze ruimte is gelijkend aan deze van de inglenook en bestaat uit een omlopende kooflijst met centraal een cirkelvormige rozet.

Aan zuidelijke zijde bevindt zich de eetkamer die uitgaat op de tuin achterin het perceel. Het betreft een rechthoekige ruimte die uitgaat op een bow-window aan de zuidzijde. Aan de oostelijke wand is een houten schouwmantel aangebracht met originele haardijzers. Aan de tuinzijde bevindt zich een bow-window die toegang verschaft tot het achterliggend overdekt terras. De bovenlichten van het drieledig venster in de uitbouw kennen een kleine roedeverdeling en zijn deels met gekleurd glas beglaasd. Centraal in het venster steekt een kantelraam. Het originele hang- en sluitwerk van de verschillende vensteronderdelen bleef bewaard. Rechts steekt een beglaasde paneeldeur die uitgaat op het terras. Een enkele paneeldeur met bovenlicht aan de westelijke wand geeft toegang tot een gang die de eetkamer met de keuken verbindt. Het stucplafond van de eetkamer bestaat uit meerdere velden met centraal een cirkelvormig rozet en heeft een omlopende brede kooflijst.

Aan de zuidzijde van de woning verbindt een smalle, rechte dienstgang de eetkamer met de keuken. Deze paalt in de lengteas aan het overdekt terras en is aan zuidelijke zijde voorzien van een beglaasde dubbele paneeldeur met zijlichten. In de noordelijke wand steekt een enkele paneeldeur met bovenlicht die uitgaat op de traphal. In deze circulatie-as ligt een eenvoudige terrazzovloer met mozaïekinleg.

Het volume van de keuken en de aanbouw van de bijkeuken bevinden zich ten zuidwesten van de inkompartij en de centrale traphal. In de ruimtes ligt nog steeds de originele terrazzovloer met mozaïekinleg. In de noordelijke wand van de keuken steekt een ovale venster met kleine roedeverdeling die gevat zit in een rechthoekige omlijsting. Aan oostelijke zijde bevindt zich een korfbogig venster met bovenlicht. Het volume van de bijkeuken was oorspronkelijk bedoeld als was- en linnenkamer (buanderie). Om de klimaathuishouding in deze vochtige dienstruimte te regelen en condensatievorming tegen te gaan werd deze ruimte voorzien van een koepelvormig plafond. Centraal bevindt zich nog steeds een origineel verluchttingsrooster dat verbonden is met de roosters in de dakpartij van deze aanbouw. In deze ruimte steken zowel in de zuidelijke als de westelijke wand twee korfbogige vensters. Het origineel hang- en sluitwerk in deze ruimte bleef bewaard.

Eerste verdieping:

De slaapkamers op de eerste verdieping zijn geschikt rond een overloop met vijf deuren, waarvan drie aan westelijke en twee aan oostelijke zijde. Het betreft gelijkvormige paneeldeuren met geprofileerde omlijsting. Deze sluiten aan op vier slaapkamers en één badkamer. De overloop wordt verlicht door drie gekoppelde verspringende vensters met bovenlichten ter hoogte van het tweede bordes. Twee ruime slaapkamers bevinden zich aan de noordkant, terwijl één grote en één middelgrote slaapkamer zich aan de zuidkant bevinden. De slaapkamers zijn voorzien van een plafond met stucomlijsting. Enkel de stucplafonds van de noordwestelijke en zuidoostelijke slaapkamer hebben elk een cirkelvormig rozet van hetzelfde type. De kamers op de eerste verdieping zijn voorzien van een neoclassicistische schouwmantel in verschillende types natuursteen. Op de volledige verdieping bleef de originele plankenvloer bewaard, behalve op de overloop waar deze zich mogelijk nog onder het vast tapijt bevindt. In het volume van het hoekportaal is een badkamer ondergebracht. Op het eerste bordes van de traphal bevindt zich aan de zuidzijde een enkele paneeldeur met bovenlicht in glas-in-lood. Deze geeft toegang tot een toilet. Zowel

in de badkamer als het toilet bleven de originele terrazzovloer en het schrijnwerk, inclusief hang- en sluitwerk, bewaard.

Tweede verdieping:

De tweede verdieping is eveneens bereikbaar via de bordestrap en kent net als de eerste verdieping een kleine overloop. Deze wordt verlicht door drie gekoppelde vensters ter hoogte van het tweede bordes en de glazen lichtkoepel met geometrisch ontwerp. Op deze verdieping bevonden zich oorspronkelijk twee kamers voor het dienstpersoneel (chambres de bonnes). Deze ruimtes zijn soberder afgewerkt en hebben eenvoudige paneeldeuren in geprofileerde omlijstingen. De ruimtes op deze verdieping hebben een planken vloer.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen van de erfgoedwaarden;
- 2° de villa in cottagestijl met tuin en omheiningmuur vormt een ensemble. Elke beheersdaad moet de erfgoedkenmerken en -elementen respecteren en dient de erfgoedwaarden te ondersteunen. Nieuwe ingrepen en wijzigingen in de indeling en het gebruik van de woning vereisen een geïntegreerde en duurzame aanpak waarbij de impact op het geheel afgewogen wordt en waarbij de draagkracht van het gebouw niet overschreden wordt. Dit veronderstelt vakkundig onderhoud en indien nodig conserverende ingrepen;
- 3° met betrekking tot het exterieur van de villa met omheiningmuur beoogt de bescherming het behoud van de volumeopbouw en het materiaalgebruik, met name het verzorgd uitgevoerde baksteenmetselwerk in combinatie met de gevelelementen (lateien, lekdrempels, raam- en deuromlijstingen) in blauwe hardsteen en natuursteen, de volledige dakstructuur met inbegrip van de afgewolfde zadeldaken en klimmende dakkapellen en het geschilderd buitenschrijnwerk;
- 4° het volume van de garage achterin het perceel bezit geen erfgoedwaarde. Bij eventuele sloop en vervanging door nieuwbouw dient het volume zich zowel wat betreft hoogte, volume als materiaalgebruik in te passen in de bestaande bakstenen omheiningmuur;
- 5° met betrekking tot het interieur beoogt de bescherming het behoud van de ruimtelijke indeling en de vaste interieurelementen van de historische interieurs. Bij eventuele aanpassingen of functiewijzigingen dient de oorspronkelijke planindeling gerespecteerd te worden;
- 6° het strekt tot aanbeveling om bij eventueel herstel van de bedaking terug te gaan naar de originele dakbedekking, zijnde dakpannen;
- 7° met betrekking tot de tuin beoogt de bescherming het behoud van de tuin als groene ruimte omdat deze integraal deel uitmaakt van de typologie van de villa in cottagestijl.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° de aanmerkelijke reliefwijziging van de bodem;
- 2° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 3° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;

- 4° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 5° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
- a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
  - b) het verwijderen van voegen en het hervoeegen;
  - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
  - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
  - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 6° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
- a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
  - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
  - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
- 7° het uitvoeren van de volgende handelingen aan of in het interieur:
- a) het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
  - b) het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
  - c) het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
  - d) het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, vast meubilair en van de waardevolle interieurdecoratie;
  - e) het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontpleisteren van bepleisterde elementen;
  - f) het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
  - g) het plaatsen, verwijderen of wijzigen van technische voorzieningen zoals verwarming, klimaatregeling, elektrische installatie, geluidsinstallatie, sanitair, liften en beveiligingsinstallaties, met uitzondering van die installaties waarvoor geen destructieve ingrepen moeten gebeuren en/of die geen storende impact hebben op de erfgoedelementen en -kenmerken.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel,

27 JUNI 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS